

Vai vieni aplokšņu algu maksātāji ir vienlīdzīgi par citiem

Publisko iepirkumu likuma jaunākie grozījumi Satversmes tiesā

LL.M. (DŽORDŽTAUNAS
UNIVERSITĀTE)
KATRĪNE PĻAVIŅA

zvērinātas advokātes palīdzē

Autores redzējums par to, kā Satversmes tiesa varētu vērtēt prasības no 2015. gada 1. augusta pretendentiem iepirkumā norādīt darbinieku vidējo stundas likmi atbilstību vienlīdzības principam.

Aplokšņu algu maksātāju apkarošana joprojām ir Latvijas valdības prioritāte. ¹ Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) cīnās ar aplokšņu algu maksātājiem, veicot nozaru pārbaudes, piemēram, zobārstniecībā, ² autoservisos ³ un citur. ⁴ Cīņas ietvaros arī atgriezās pie ierosinājuma nepieļaut aplokšņu algu maksātājiem saņemt valsts pasūtījumus.

Likumdevējs šo ierosinājumu atbalstīja vēl 2010. gadā, papildinot Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – PIL) 39. panta pirmo daļu ar 6. punktu (turpmāk – Atceltā norma). Tas paredzēja automātiski izslēgt no dalības iepirkumā tos pretendētus vai kandidātus, kuru darbinieki saņēma mazāk nekā 70% no vidējās algas nozarē. ⁵

Satversmes tiesa šo normu 2011. gada nogalē ⁶ atzina par neatbilstošu Satversmes 91. pantam. Tā konstatēja atšķirīgu attieksmi pret pretendentiem, kuru darbinieku alga ir mazāka par 70% no vidējās algas nozarē, un tiem, kuru darbinieku alga ir lielāka. Turklāt apstrīdētā norma paredzēja izslēgt pretendētus no dalības iepirkumā, neļaujot tiem pierādīt nodokļu samaksu.

Saeima 2014. gada 2. oktobrī papildināja PIL 48. pantu (turpmāk – Grozījumi), dodot pasūtītājiem iespēju atzīt piedāvājumu par nepamatoti lētu un izslēgt pretendentu no tālākas dalības iepirkumā, ja kaut viens tā vai apakšuzņēmēju darbinieks saņem mazāk nekā 80% no profesijas vidējās stundas likmes un VID tam neredz attaisnojumu. Pasūtītājam būs pienākums pārbaudīt ikviena piedāvājuma cenas pamatotību. ⁷

VID paziņojums presei par šiem grozījumiem vēstīja, ka jaunā norma neļaus aplokšņu algu maksātājiem saņemt valsts naudu. VID neminēja Satversmes tiesas 2011. gada spriedumu (turpmāk – Spriedums) ne preses paziņojumā, ne Grozījumu anotācijā. Iestāde vien atzīmēja, ka Atceltā norma zaudējusi spēku. ⁸

Pēc autores domām, Grozījumi līdzinās Atceltajai normai un ir pamats tos apstrīdēt Satversmes tiesā. Tādēļ autore sniedz savu redzējumu par to, kā Satversmes tiesa varētu vērtēt PIL 48. panta 2015. gada 1. augusta redakcijas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, kā arī dod ieskatu VID secinājumos par Spriedumā teikto, ciktāl tie ir publiski pieejami.

Vai norma paredz atšķirīgu attieksmi pret visiem pretendentiem, kuri, visdrīzāk, maksā aplokšņu algas

Atceltā norma uzdeva pasūtītājiem izslēgt no dalības iepirkumā tos pretendētus, kuru darbinieku vidējā alga neatbilda 70% no nozares vidējā atalgojuma. ⁹ Satversmes tiesa pārbaudīja tās atbilstību 91. panta pirmajam teikumam saskaņā ar šādu testu:

1. vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos;
2. vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām;
3. vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir legītimis mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips. ¹⁰

Pirmkārt, Spriedumā Satversmes tiesa secināja, ka visi ieinteresētie piegādātāji atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos. Lai arī Atceltā norma uzdeva salīdzināt piegādātāju darbinieku algu vienas nozares ietvaros saskaņā ar NACE klasifikatoru, ¹¹ tās

tvērums attiecās uz visām nozarēm. Tātad arī Grozījumu apstrīdēšanas gadījumā Satversmes tiesa, domājams, identificētu salīdzināmās personas kā visus ieinteresētos piegādātājus.

Otrkārt, Satversmes tiesa secināja, ka Atceltā norma paredzēja atšķirīgu attieksmi pret ieinteresētajiem piegādātājiem. Tā nošķīra salīdzināmās personas saskaņā ar darbinieku vidējā atalgojuma salīdzinājumu ar vidējo algu nozarē. Tikai tie ieinteresētie piegādātāji, kuru darbinieki pelnīja virs 70% no nozares vidējās algas, drīkstēja turpināt dalību iepirkumā.¹²

Arī šajā posmā Satversmes tiesa konstatētu Grozījumu atšķirīgu attieksmi pret dažādiem pretendentiem. Tā paredz pasūtītājam pienākumu izvērtēt piedāvājumu kā, iespējams, nepamatoti lētu, ja tas konstatē darbinieku atalgojumu atšķirību. Pasūtītājam nav pienākuma vērtēt tos piedāvājumus, kuru iesniedzēju darbinieki saņem algu starp 70% un 100% no vidējās stundas likmes.

Tādēļ, autore ieskatā, Satversmes tiesa konstatētu, ka Grozījumi paredz atšķirīgu attieksmi pret dažādiem pretendentiem – atkarībā no darbinieku vidējās stundas likmes un tās salīdzinājuma ar valsti vidējo.

Vai Grozījumu mērķis ir leģitīms

Likumdevēja mērķis, pieņemot Atcelto normu, bija panākt, lai tiesības slēgt iepirkuma līgumu iegūst tikai tie piegādātāji, kuri, visdrīzāk, nemaksā aplokšņu algas.¹³ Satversmes tiesa to skaidroja šādi: "Sabiedrības labklājības veicināšana un citu personu tiesību aizsardzība, kas izpaužas kā nodokļus nepilnīgi maksājošo pretendentu izslēgšana no dalības iepirkuma procedūrā, pilnvērtīgas nodokļu iekasēšanas sekmēšana un iepirkuma procedūras pretendentu godīgas konkurences nodrošināšana."¹⁴

Likumprojekta anotācija Grozījumu mērķi neskaidro, jo Finanšu ministrija tos ierosināja tikai trešajā lasījumā.¹⁵ VID ģenerāldirektore Ināra Pētersone precizējusi, ka normas mērķis ir izskaust gadījumus, kad zemāko cenu iepirkumā piedāvā ģenerāluzņēmējs, kurš ietaupījumu rod apakšuzņēmēju darbinieku aplokšņu algās.¹⁶

Tātad likumdevēja mērķis, pieņemot gan Atcelto normu, gan Grozījumus, pēc būtības ir identisks. Tas paredz veicināt godīgu konkurenci iepirkumos un nodokļu iekasēšanu. Satversmes tiesa Spriedumā šo mērķi atzina par leģitīmu.¹⁷ Līdz ar to autorei nav šaubu, ka tā to darītu, arī vērtējot Grozījumus.

Pēc tam Satversmes tiesa pārbaudītu vienlīdzīgas attieksmes tiesību ierobežojuma pamatotību saskaņā ar šādiem kritērijiem:

1. vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi;
2. vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem;
3. vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu.¹⁸

Ja, izvērtējot tiesību normu, Satversmes tiesa atzīst, ka tā neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tad norma neatbilst arī samērīguma principam un ir prettiesiska.¹⁹ Šo kritēriju pārbaudi attiecībā uz Grozījumiem autore analizē nākamajās sadaļās.

Vai vidējās stundas likmes apmērs identificē aplokšņu algu maksātājus

Atceltā norma paredzēja automātiski izslēgt no dalības iepirkumā pretendētus, kuri maksāja pārlietu zemu algu, salīdzinot ar nozares rādītājiem. Tādēļ Satversmes tiesa atzina Atcelto normu par formāli piemērotu leģitīmā mērķa sasniegšanai.²⁰ Tomēr tā vērtēja arī normas piemērošanas praksi, lai pārbaudītu faktisko piemērotību.

Satversmes tiesas ieskatā, Atceltā norma nedeva pasūtītājam iespēju izslēgt no dalības iepirkumā tos pretendētus, kuru darbinieki saņēma virs 70% no nozares vidējās algas, bet kuri slepus nemaksāja visus darbaspēka nodokļus.²¹ Praksē norma neļāva pasūtītājam izslēgt pilnīgi visus darbaspēka nodokļu nemaksātājus. Tādēļ Satversmes tiesa secināja, ka Atceltā norma tikai daļēji sasniedza leģitīmo mērķi.

Saskaņā ar Grozījumiem pasūtītājam obligāti jāizvērtē nepamatoti lēts piedāvājums, ja kaut viens pretendenta darbinieks saņem mazāk nekā 80% no profesijas vidējā atalgojuma stundā. Formāli norma atļauj pēc šāda vērtējuma izslēgt pretendentu no dalības iepirkumā, tādēļ tā formāli ir piemērota leģitīmā mērķa sasniegšanai.

No faktiskās piemērotības viedokļa Grozījumi praksē sadala varbūtējos darba spēka nodokļu nemaksātājus divās daļās. Proti, tajos, kas maksā mazāk nekā 80% no vidējās profesijas stundas likmes un kurus pārbauda pasūtītājs un VID, un tajos, kuri netraucēti turpina dalību iepirkumā.

Manuprāt, šajā gadījumā Satversmes tiesa secinātu, ka pasūtītāji, piemērojot Grozījumus praksē, nepārbauda visu potenciālo nodokļu nemaksātāju piedāvājumus un nepakļauj tos pārbaudes un izslēgšanas riskam. Līdzīgi kā iepriekš, norma sasniedz leģitīmo mērķi tikai attiecībā uz tiem piegādātājiem, kuru darbinieki nopelna mazāk nekā 80% no vidējās profesijas stundas likmes. Tādēļ Satversmes tiesa secinātu, ka Grozījumi nav praktiski piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai.

Šis hipotētiskās lietas ietvaros būtu interesanti dzirdēt Satversmes tiesas vērtējumu par profesiju klasifikatora praktisko piemērotību darbinieku likmju salīdzināšanai.

Vai var efektīvāk nepieļaut aplokšņu algu maksātāju dalību publiskos iepirkumos

Tālāk Spriedumā Satversmes tiesa vērtēja ierobežojuma nepieciešamību. Tā piemēroja Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk – EST) interpretāciju par rezultātu, kuru likumdevējs vēlējās sasniegt ar Atcelto normu. ²² Satversmes tiesas ieskatā, EST aizliedza dalībvalstīm izslēgt pretendētus no dalības iepirkumā uz neatspēkojamas prezumpcijas pamata, ja šāda rīcība pārkāpa samērīguma, vienlīdzības un atklātības principus. ²³

Satversmes tiesa piekrita konstitucionālās sūdzības iesniedzēja norādei, ka Atceltā norma attiecās uz kandidāta vai pretendenta profesionālajām īpašībām, proti, profesionālo godīgumu. Saskaņā ar EST judikatūru Direktīvas 2004/18/EK ²⁴ (turpmāk – Direktīva) 45. pantā norādītie izslēgšanas pamati, kas attiecas uz kandidāta vai pretendenta profesionālajām īpašībām, ir izsmeļoši. ²⁵ Šī norma nesatur tiesības dalībvalstīm noteikt papildu izslēgšanas pamatus, kas attiecas uz kandidāta vai pretendenta profesionālajām spējām, ²⁶ piemēram, prasības vidējās algas līmenim.

Tādēļ Satversmes tiesa atzina Atcelto normu par neatbilstošu EST judikatūrā atrodamajam aizliegumam izslēgt pretendētus no dalības iepirkumā uz neatspēkojamas prezumpcijas pamata. Tā uzdeva likumdevējam izvēlēties tādus nodokļa nomaksas sasniegšanas veidus, kuri ļauj pretendētājam pierādīt saistību izpildi. ²⁷

Satversmes tiesa neanalizēja Atceltās normas samērīgumu, jo secināja, ka normas leģitīmo mērķi varēja sasniegt ar pretendentu tiesības mazāk ierobežojošu līdzekli. ²⁸ Tomēr Sprieduma noslēgumā Satversmes tiesa skaidroja: "Likumdevējam ir vai nu jāizvēlas tādi līdzekļi, kuri neierobežo nodokļus maksājošo pretendentu tiesības turpināt dalību iepirkuma procedūrās, vai arī jānosaka tāda tiesiskā kārtība, lai pretendents varētu pierādīt, ka ir veicis visus normatīvajos aktos paredzētos nodokļu maksājumus." ²⁹

Grozījumi paredz iespēju pretendentam pārliecināt pasūtītāju par nodokļu nomaksu un zemas cenas pamatotību. ³⁰ Tomēr pasūtītājam šajā procesā jāiesaista arī VID. Tas 15 dienu laikā pārbaudīs pretendenta darbību un sniegs atzinumu par pretendenta izmaksātā zemā atalgojuma pamatotību. ³¹ Rezultātā pasūtītājs vērtēs pretendenta paskaidrojumus kopā ar iepirkuma ietvaros neapstrīdamu ³² VID atzinumu.

Grozījumi attiecas uz nepamatoti lēta piedāvājuma vērtēšanu, kuru regulē Direktīvas 55. pants. Tādēļ Satversmes tiesa, vērtējot Grozījumus Eiropas Savienības tiesību gaismā, piemēros EST judikatūru attiecībā uz Direktīvas 55. pantu, nevis tikai izslēgšanas prasību regulējumu. Tās analīze paliks ārpus šī raksta, jo, manuprāt, lietu izšķirs Grozījumu piemērošanas prakse un pretendentu faktiskā iespēja pierādīt nodokļu nomaksu.

Ja pasūtītāji automātiski paļausies uz negatīvu VID atzinumu par spīti ticamam un pierādījumos balstītam pretendenta skaidrojumam, tad Satversmes tiesa varētu konstatēt pārkāpumu Grozījumu piemērošanā. Proti, tai būs pamats atzīt, ka nelabvēlīgs VID atzinums faktiski izlemj piedāvājuma likteni.

Savukārt Satversmes tiesa varētu atzīt piemērošanas praksi par atbilstošu taisnīgai procedūrai, ja VID atzinuma sagatavošanas process un pasūtītāja vērtējums atbildis dialogam ar pretendentu, nevis darbaspēka nodokļa maksātāja tematiskai pārbaudei.

Tāpat pasūtītājiem jādod pretendentam reāla iespēja atspēkot VID atzinumu PIL 48. panta ietvaros, lai Satversmes tiesa atzītu Grozījumus par piemērotiem leģitīmā mērķa sasniegšanai. Tad Satversmes tiesa vērtētu Grozījumu samērīgumu, visdrīzāk izmantojot EST judikatūru par Direktīvas 55. pantu un tās principiem.

Secinājumi: vai var noķert aplokšņu algu maksātājus ar PIL

Grozījumi var novest pie divām nevēlamām situācijām. Pirmajā situācijā jaunie vai mazie uzņēmēji paši cenšas savus piedāvājumus un neiesniedz tos, jo nevēlas skaidroties ar VID. Rezultātā valsts iegūst dārgākus piedāvājumus mazākas konkurences dēļ.

Otrajā situācijā piegādātāji samazina VID ziņoto darbinieku stundu skaitu, uz papīra palielinot produktivitāti. Šādā gadījumā Grozījumi zaudēs jēgu, jo piegādātāji prasības apies. Pasūtītājs nekonstatēs pārlieku zemu darbinieku atalgojumu un nekonsultēsies ar VID pat tad, ja VID paralēli sāks pārbaudīt darbinieku faktisko slodzi. Tādēļ Grozījumu piemērošanas rezultātā VID nenokļūst aplokšņu algu maksātājus.

Tomēr PIL jau ir 39.¹ panta pirmās daļas 5. punkts, kura mērķis ir izslēgt no dalības iepirkumos tos piegādātājus, kuri nemaksā nodokļus pilnā apmērā. Šī norma atbilst Direktīvas prasībām.³³ Turklāt līdz ar Grozījumiem stāsies spēkā PIL 39. panta grozījumi, kuri atceļ pašreizējo iespēju pretendentiem apmaksāt nodokļu maksājumu parādus īsi pirms iepirkuma līguma noslēgšanas.

Lai arī Grozījumu un PIL 39.¹ panta pirmās daļas 5. punktam ir leģitīms mērķis, tie nevar aizstāt efektīvu VID preventīvo un sodošo darbu. Tādēļ PIL ietvaros efektīvs risinājums aplokšņu algu problēmai, autores ieskatā, būtu zemākās cenas kritērija nozīmes samazināšana. Ja piegādātājam nav jāsacenšas ar zemāko cenu, tad tam jāpiedāvā pieredzējis personāls vai produkts ar pievienoto vērtību. Šie kritēriji ietekmē iepirkuma izpildes kvalitāti un palīdz izvēlēties uzvarētāju.

Finanšu ministrija šobrīd strādā pie jauna iepirkumu likuma, lai ieviestu Eiropas Savienības tiesību normas,³⁴ kuras paredz zemākās cenas kritērija samazināšanu iepirkuma uzvarētāja noteikšanā.³⁵ Tādēļ iespējams, ka 2016. gadā Grozījumi zaudēs spēku. Mums atliek vien sagaidīt, vai to panāks likumdevējs vai Satversmes tiesa. ■

RAKSTA ATSAUCES / 35

1. Deklarācija par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību, 4. prioritāte. 2014. gada novembris. Pieejama: http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/05_deklaracija.pdf.
2. VID aicina zobārstniecības nozarē strādājošos novērst pārkāpumus saimnieciskajā darbībā līdz novembra beigām. 2014. gada 6. novembra paziņojums presei. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=7&id=15&hl=1&oid=127252>.
3. VID: turpmākie divi mēneši – autoservisu pēdējā iespēja novērst pārkāpumus saimnieciskajā darbībā. 2014. gada 7. jūnija paziņojums presei. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=7&id=15&oid=119194>.
4. VID preventīvā darba rezultātā iemaksai valsts budžeta papildus aprēķināti 3175,7 tūkstoši eiro. 2014. gada 19. septembra paziņojums presei. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=7&id=15&hl=1&oid=124426>.
5. PIL 39. panta pirmās daļas 6. punkts 2010. gada 4. decembra redakcijā: "Pasūtītājs izslēdz kandidātu vai pretendentu no turpmākās dalības iepirkuma procedūrā, kā arī neizskata pretendenta piedāvājumu jebkurā no šādiem gadījumiem: (...) Latvijā reģistrēta (atrodas pastāvīgā dzīvesvieta) kandidāta vai pretendenta darba ņēmēju mēneša vidējie darba ienākumi pirmajos trijos gada ceturkšņos pēdējo četru gada ceturkšņu periodā līdz pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas dienai ir mazāki par 70 procentiem no darba ņēmēju vidējiem darba ienākumiem valstī minētajā periodā attiecīgajā nozarē atbilstoši NACE 2. red. klasifikācijas divu zīmju līmenim pēc Valsts ieņēmumu dienesta apkopotajiem datiem, kas publicēti Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā internetā. Ja kandidāts vai pretendents kā nodokļu maksātājs ir reģistrēts pēdējo četru gada ceturkšņu periodā līdz pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas dienai, tiek ņemti vērā darba ņēmēju mēneša vidējie darba ienākumi periodā no nākamā mēneša pēc reģistrācijas mēneša līdz pieteikuma vai piedāvājuma iesniegšanas dienai."
6. Satversmes tiesas 2011. gada 3. novembra spriedums lietā Nr. 2011-05-01. Latvijas Vēstnesis, 8.11.2011., Nr. 176.
7. PIL 48. panta pirmās prim daļas sākums vēsta: "Pasūtītājam ir pienākums izvērtēt, vai piedāvājums nav nepamatoti lēts, ja (...) Pasūtītājs pieprasa, lai pretendents kopā ar piedāvājumu iesniedz izdrukas no Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmas par pretendenta un tā piedāvājuma norādīto apakšuzņēmēju vidējām stundas tarifa likmēm profesiju grupās."
8. Grozījumi Publisko iepirkumu likumā valsts un pašvaldību iepirkumu jomā mazinās ēnu ekonomikas ipatsvaru. 2014. gada 3. oktobra paziņojums presei. Pieejams: <https://www.vid.gov.lv/default.aspx?tabid=7&id=15&oid=125224>.
9. Publisko iepirkumu likuma 39. panta pirmās daļas 6. punkts 2010. gada 20. maija redakcijā.
10. Piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 2. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-46-01, 7., 16.2. punkts. Latvijas Vēstnesis, 4.02.2010., Nr. 20.
11. Sprieduma 17. punkts.
12. Sprieduma 18. punkts.
13. Sprieduma 19. punkts.
14. Sprieduma 19. punkts.
15. Grozījumu 2014. gada 11. marta anotācija. Pieejama: <http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/B83600A3D121FFDEC2257C990052DDC7?OpenDocument>.

- 16.I. Pētersone: atjaunojot iepirkumos prasību par vidējo algas apmēru nozarē, pārsūdzību tiesā esam rūpīgi apsvēruši. Nozare.lv, 9.06.2014. Pieejams: http://financenet.tvnet.lv/financenet/viedokli/515066-petersone_atjaunojot_iepirkumos_prasibu_par_videjo_algas_apmeru_nozare_parsudzibu_tiesa_esam_rupigi_apsverusi.
- 17.Sprieduma 19. panta sestā rindkopa.
- 18.Sprieduma 16.2. punkts.
- 19.Satversmes tiesas 2011. gada 18. marta spriedums lietā Nr. 2010-50-03, 12., 20. punkts. Latvijas Vēstnesis, 22.03.2011., Nr. 45.
- 20.Sprieduma 21.1. punkts.
- 21.Sprieduma 21.2. punkts.
- 22.Sprieduma 22.1. punkts.
- 23.Eiropas Savienības Tiesas 2005. gada 3. marta spriedums apvienotajās lietās C-21/03 un C-34/03 Fabricom, 33. un 36. rindkopa; Eiropas Savienības Tiesas 2009. gada 19. maija spriedums lietā C-538/07 Assitur, 30. rindkopa.
- 24.Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, OV L 134, 30.04.2004., 132. lpp.
- 25.Eiropas Savienības Tiesas 2009. gada 19. maija spriedums lietā C-538/07 Assitur, 19.-21. punkts.
- 26.Eiropas Savienības Tiesas 2008. gada 16. decembra spriedums lietā C-213/07 Michaniki, 43. punkts.
- 27.Sprieduma 22.1. punkts.
- 28.Sprieduma 23. punkts.
- 29.Sprieduma 23. punkta trešā rindkopa.
- 30.PIL 48. panta otrā daļa 2015. gada 1. augusta redakcijā.
- 31.PIL 48. panta trešā daļa 2015. gada 1. augusta redakcijā.
- 32.PIL neparedz iespēju apstrīdēt VID atzinumu vai pasūtītāja pienākumu gaidīt strīda iznākumu pirms pieņemt lēmumu par to, vai pretendents piedāvājis nepamatoti lētu cenu.
- 33.EST vērtējumu par līdzīgām prasībām Itālijā skat. tās 2014. gada 10. jūlija spriedumā lietā C-358/12 Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, 37. rindkopa.
- 34.Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK Dokuments attiecas uz EEZ, OV L 94, 28.03.2014., 65. lpp.
- 35.Turpat, 67. pants. Tās prasības joprojām nepieļauj noteikt jaunus kandidātu vai pretendentu izslēgšanas pamatus, kas attiecas uz viņu profesionālajām spējām.

ATSAUCE UZ ŽURNĀLU

Pļaviņa K. Vai vieni aplokšņu algu maksātāji ir vienlīdzīgi par citiem. Jurista Vārds, 27.01.2015., Nr. 05 (856), 14.-17.lpp.